

Littafin Yowel da Ikilisiyar Adventist ta Rana ta Bakwai ta Laodikiya — Lamba Goma Sha Takwas

Jeff Pippenger
2025-12-25

Lamba Sha Takwas

Muna nazarin alkawarin Abram, kuma har yanzu ba mu taɓo ɓangaren annabcin Abram ba wanda yake da alaƙa kai tsaye da ayoyin buɗewa na littafin Joel. Annabcin Abram na shekaru 400 na bautar ƙangin rai tare da shekaru 430 na Bulus suna samar da tsarin annabci wanda ya yi daidaito da shekaru 1290 na Daniel 12:11. Annabcin shekaru 1290 na aya ta goma sha ɗaya shi ne lokacin annabci na omega na layin shekaru 430 na Abram da Bulus. Wannan gaskiya wani ɓangare ne na abin da aka warware hatiminsa a kwanaki na ƙarshe wanda yake raba masu hikima da mugaye.

Mai alaƙa da annabcin omega na shekaru 430 akwai alamar “tsararraki huɗu,” wadda ke nuna wani lokaci na jarrabawa ga al’ummar da ta riƙe zaɓaɓɓun mutanen Allah cikin bautar dole. Ga Musa, Masar ce; ga mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu, waɗanda suke rera waƙar Musa, tarihin Amurka ne daga 1798 har zuwa dokar Lahadi. Amurka, wadda aka wakilta a matsayin “dabbar ƙasa” a Ru’ya ta Yohanna sura ta goma sha uku, tana farawa a matsayin ɗan rago, amma tana ƙarewa tana magana kamar maciji. Yusufu, alama ta Dan Ragon, yana wakiltar lokacin salama ta gwargwado a Masar, har sai da wani sabon Fir’auna ya taso, sai bautar dole ta fara. Saboda haka, al’ummar da ake yi wa shari’a a tsara ta huɗu, wadda ita ce Masar ga Musa, ita ce Amurka. Ana yi wa ragowar shari’a a dokar Lahadi kamar yadda annobai suka nuna a matsayin misali, waɗanda suka kai kololuwa ga Ibraniyawa da jini a kan ƙofar gidajensu, sannan daga baya ga al’ummar Masar a Bahar Maliya. Yusufu da Musa suna wakiltar Fir’auna nagari da Fir’auna mugun, wanda ga Amurka yake nufin da farko ɗan rago ne, sa’an nan kuma maciji.

Annabcin hukuncin da Abram ya yi game da tsara ta huɗu ya ƙunshi gaskiyar cewa rufewar lokacin alheri tana gudana ne a mataƙai, domin a cikin cikas annabcin Abram ta hannun Musa; ba ga Masar kaɗai aka rufe lokacin alheri ba, har yanzu kuwa sauran lokaci ya rage wa Amoriyawa su cika kofin lokacin alherinsu—bayan Masar ta riga ta cika nata. Tekun Maliya ga Masar shi ne dokar Lahadi ga Amurka, sa’an nan kuma “kowace sauran ƙasa a kan doron duniya” za ta “bi misalin” Amurka, kamar yadda Amoriyawa suka wakilta bayan rufewar lokacin alheri na Masar.

Amoriyawa suna ɗaya daga cikin kabilu goma da suke bayyana duniya tun daga kogin Masar har zuwa kogin Babila, a cikin alkawarin Abram, sabili da haka Amoriyawa suna wakiltar al’umman duniya, waɗanda suke rufe lokacin jarrabawarsu na kowane ɗaya a matsayin al’ummai, bayan dokar Lahadi a Amurka. Amoriyawa alama ce ta Littafi Mai Tsarki ta hukuncin da yake kammaluwa a kan duniya, kuma wannan yana faruwa ne a tsara ta uku da ta huɗu. Bahar Maliya alama ce ta kammalar lokacin jarrabawa ga Amurka, kuma Amoriyawa suna wakiltar al’ummai suna ci gaba da rufe lokacin jarrabawarsu har sai lokacin jarrabawar ɗan Adam ya kammala.

Saboda haka, Amoriyawa alama ce ta lokacin rikicin dokar Lahadi daga Bahar Maliya har zuwa ceton iskar gabas, sa'ad da aka buɗe hanyar ceto ga mutanen Allah.

Amma annabcin Abram ba kawai yana magana ne game da tsara ta huɗu dangane da Amurka a matsayin Masar, da duniya a matsayin Amoriyawa ba, amma mafi muhimmanci yana sanya tsara ta mutanen Allah da suka ketare Bahar Maliya a matsayin “tsara ta huɗu.” Sa'ad da muka tono abin da za mu iya tono daga fahimtar “tsararraki huɗu” a mataki na farko cikin matakai uku na Abram, za mu yi la'akari da mataki na biyu da na uku na alkawarin Ibrahim. Mataki na biyu shi ne sura ta goma sha bakwai, mataki na uku kuma, ba shakka—sura ta ashirin da biyu ce.

A cikin sura ta goma sha biyu ta Daniyel, an bayyana wa'adin annabci guda uku, kuma dukansu suna wakiltar lokacin annabci ne wanda ya kare a shekarar 1844. An buɗe waɗannan wa'adai guda uku a kwanakin karshe, kuma waɗannan wa'adai guda uku suna wakiltar karuwa ta ilimi da take samu ga mutanen Allah a kwanakin karshe. Almasihu, a matsayin mutumin da yake sanye da lilin, ya gabatar da na farkon cikin waɗannan wa'adai uku na annabci a aya ta bakwai, kuma da yin haka, Yana daidaita Kansa da mala'ikan Ru'ya ta Yohanna sura ta goma, wanda ba ya tsaye a kan ruwa kawai ba, sai dai a kan kasa da teku.

Sai mala'ikan nan da na gani yana tsaye a kan teku da kuma a kan kasa ya daga hannunsa zuwa sama, ya kuwa rantse da wanda yake rayayye har abada abadin, wanda ya halicci sama, da abubuwan da suke cikinta, da kasa, da abubuwan da suke cikinta, da teku, da abubuwan da suke cikinta, cewa lokaci ba zai kara kasancewa ba. Wahayin Yahaya 10:5, 6.

A aya ta bakwai ta sura ta goma sha biyu, mutumin da yake sanye da lilin kuma ya rantse da Wanda yake rayayye har abada.

Sai na ji mutumin da yake saye da lilin, wanda yake a bisa ruwan kogin, sa'ad da ya daga hannunsa na dama da hannunsa na hagu zuwa sama, ya kuma rantse da wanda yake rayayye har abada cewa zai kasance na wani zamani, da zamanu, da rabin zamani; kuma sa'ad da ya gama tarwatsa ikon tsarkakan mutane, dukan waɗannan abubuwa za su cika. Daniyel 12:7.

An sanar da mu ta wurin wahayi cewa irin wannan layin annabci da yake cikin littafin Daniyel an sake dauka a cikin littafin Ru'ya ta Yohanna, kuma fahimtar Milleriyawa ita ce waɗannan bayanai biyu sassa ne masu jituwa da juna game da Almasihu. Almasihu a matsayin Mala'ika mai karamin littafi, yana bayyana karshen amfani da lokacin annabci a shekara ta 1844 a cikin littafin Ru'ya ta Yohanna; kuma Almasihu a matsayin Mutumin da yake sanye da lilin a cikin littafin Daniyel, yana bayyana cewa sa'ad da dokar Lahadi a Amurka ta iso, dukan abubuwan al'ajabi na wahayi na karshe na Daniyel za su zama an kammala su. A cikin wannan tarihi mai tsarki, wanda yake gaba da dokar Lahadi kuma yake kaiwa ga gare ta, mutanen Allah za a warwatsa su na wani lokaci wanda alamar 1260 take wakilta. Wannan lokacin warwatsewar da yake gaba da dokar Lahadi an bayyana shi a Ru'ya ta Yohanna sura ta goma sha daya, inda aka kashe Musa da Iliya kuma suka mutu a kan titi na kwana uku da rabi, wanda alama ce ta 1260.

A aya ta bakwai, mutumin da yake sanye da lilin ya bayyana cewa sa'ad da tarwatsa ikon tsarkakan mutane ya cika kwanaki uku da rabi nasa, “abubuwan al'ajabi” da za su auku wa mutanen Allah na

kwanakin ƙarshe za su ƙare. Mun rufe talifin da ya gabata da sharhin Sister White a kan Zakariya sura ta uku. Jimla ta farko ta ce, “Wahayin Zakariya game da Joshua da Mala’ikan ya shafi, da ƙarfi na musamman, ƙwarewar mutanen Allah a cikin al’amuran rufewa na babbar ranar kafara.” A cikin surar, da kuma a cikin sharhin wahayi na Sister White a kan surar, dubu ɗari da arba’in da huɗu su ne “mutanen da ake yi wa mamaki.” “Abubuwan al’ajabi” na wahayi na ƙarshe na Daniyel, waɗanda dokar Lahadi take cika su, su ne “abubuwan al’ajabi” masu alaƙa da hatimtar mutanen Allah.

Surar Daniyel ta goma sha biyu tana bayar da hasken da yake hatimce mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu a kwanaki na ƙarshe. An wakilta wannan haske ta wurin lokuta uku na annabci, waɗanda dukansu aka gane kuma aka kafa a matsayin gaskiya a cikin tarihin Millerite. An gabatar da waɗannan lokuta uku a cikin ayoyi uku, kuma su ne ginshikai uku da suke ɗauke da ginin gaskiya. Ana ɗauke ginin gaskiya ta wurin mataki uku na aiwatarwa. Wannan tsarin matakai uku, an wakilta shi a cikin sashe na ayoyi tara (4–12), ta wurin ayoyi uku da suke gabatar da lokacin annabci. Waɗannan lokuta uku na annabci, idan aka kusance su daga fahimtar Millerite ta tushe, suna haifar da lokuta uku na alama waɗanda aka fayyace su cikin daidaito da fahimtar Millerite, amma ba sa amfani da ɓangaren lokaci.

Lokutan uku suna cikin ainihin wannan nassi na Littafi Mai Tsarki da ke bayyana “tsarin hatimce annabci—sa’an nan kuma a buɗe hatiminsa,” tare da sanannen bayanin Littafi Mai Tsarki na tsarin gwaji sau uku. Ayoyi tara da suka fara da gaya wa Daniyel ya hatimce littafinsa, su ne ainihin ayoyin da aka bayyana waɗannan lokuta uku a cikinsu, kuma a cikin waɗannan ayoyi tara an bayyana tsarin tsarkakewa da ake cika sa’ad da aka buɗe gaskiya da kalmomin nan: “a tsarkake su, a mai da su farare, a kuma gwada su.” Lokutan uku da ke cikin ayoyi ukun, su ne ƙaruwa ta sani, a lokacin ƙarshe, a kwanaki na ƙarshe, waɗanda suke wakiltar mataki na ƙarshe na gwaji da kuma hatimtar mutanen alkawarin Allah. A cikin wannan tarihin ne aka bayyana alamomin “abubuwan banmamaki” da za su auku wa mutanen Allah a kwanaki na ƙarshe. Don Allah a sake karanta wannan sakin layi.

Lokuta uku ɗin, a cikin ayoyi uku na wannan sashe mai ayoyi tara, suna wakiltar ƙolin littafin Daniyel, kuma ƙolin da aka wakilta a can shi ne ƙolin layin annabci na ciki; shi ne labarin yadda ake “sassako” wani dutse daga dutse mai tsawo, ba da hannu ba, wanda shi ne labarin raguwar masu aminci. An wakilta wannan layin na ciki a surori goma da goma sha biyu, kuma ƙolin layin annabci na waje yana cikin ayoyin ƙarshe na sura ta goma sha ɗaya, da kuma ayoyi kaɗan na farko na Daniyel sura ta goma sha biyu.

Waɗannan lokuta uku su ma su ne kololuwar wahayi na shaidar kogin Ulai da ta kogin Hiddekel, kuma ayoyi ukun sun ƙunshi wani zamani na annabci wanda yake wakiltar cikakkiyar cikas annabcin lokacin alkawari, wanda ya ba da Ibrahim da Bulus duka a matsayin shaidu. Yesu, a matsayin Mutumin da ke saye da lilin, yana a aya ta bakwai, yana tafiya bisa ruwa. A aya ta goma sha ɗaya, muryoyi biyu, waɗanda su ma muryar Almasihu ce, Ibrahim da Bulus suna tsaye domin su ba da shaida. A aya ta goma sha biyu an wakilta tarihin hatimtar mutanen Allah, gama dubu ɗari da arba’in da huɗu budurwai ne, kuma budurwai suna fuskantar misalin budurwai goma, kuma albarkar da take a aya ta goma sha biyu tana kan waɗanda suke jira. Waɗanda suke jira a cikin

misalin, kuma waɗanda aka ce “masu albarka” ne, su ne waɗanda suke karɓar tufar da take ba su damar shiga cikin aure, sa’ad da aka rufe kofa.

A aya ta bakwai, Yesu yana tafiya a kan ruwa, abin da yake haifar da tsoro, amma Bitrus ya yanke shawarar bangaskiya kuma ya fara tafiya yana dāukaka Allah, amma sau da yawa Bitrus alama ce ta rukuni biyu biyun nan, kuma dāukakar ta koma baya ta zama tsoro, sa’ad da lokacin shari’arsa ya iso. Lokaci na farko da yake a aya ta bakwai yana wakiltar sakon mala’ika na farko. Yesu yana a kan ruwaye, alamar tsoro da mala’ika na farko. Sa’an nan Yesu ya bayyana wani lokaci inda zai dāukaka mutanensa kafin shari’ar dokar Lahadi. Dukan abubuwa uku na mala’iku uku suna a cikin aya ta bakwai, gama aya ta bakwai ita ce ta farko cikin ayoyi uku da suke wakiltar mala’iku ukun.

Aya ta goma sha ɗaya tana ba da “ninkewa biyu” ta wurin shaidarta ta omega ga muryoyin alpha na Abram da Bulus. Muryoyinsu “da aka ninka biyu” suna haɗuwa domin su gabatar da annabcin lokacin alkawari, kuma aya ta goma sha ɗaya tana cika annabcin a matsayin omega, ta wurin bayyana lokacin annabci da ya kare da fāɗuwar Babila a 1798, kuma ta haka tana zama alama ta fāɗuwar Babila sa’ad da Mika’ilu ya tashi tsaye a kwanaki na karshe. A cikin aya ta goma sha ɗaya muna da ninkewar annabawa, da kuma wani zamani da yake wakiltar fāɗuwa biyu na Babila, ta haka yana wakiltar sakon mala’ika na biyu wanda ya shelanta cewa, “Babila ta fāɗi, ta fāɗi.”

Aya ta bakwai ita ce sakon mala’ika na farko, kuma aya ta goma sha ɗaya ita ce sakon mala’ika na biyu, sannan aya ta goma sha biyu, wadda ita ce Daniyel 12:12 ko kuma Daniyel 144, tana magana ne game da bambanci tsakanin masu hikima da wawaye, wanda ake cika shi a cikin tsarin shari’a da ke karewa da bayyanuwar hali a lokacin rikicin shari’a. Aya ta goma sha biyu ita ce sakon mala’ika na uku, tana bayyana yadda aka raba duniya zuwa rukuni biyu, kuma kishiyar hoton zahirin mala’ika na uku na wannan rarrabuwar nan kanta, ita ce rarrabuwar cikin gida ta mala’ika na uku da aka wakilta a aya ta goma sha biyu. Ayoyi bakwai, goma sha ɗaya, da goma sha biyu su ne sakon mala’iku uku, kuma waɗannan ayoyi su ne hasken da ake buɗewa a kwanaki na karshe. Buɗewar waɗannan ayoyi uku a kwanaki na karshe ta yi daidai da Ru’ya ta Yohanna sura ta goma.

Almasihu a matsayin mala’ikan nan mai karfi, haka kuma a matsayin Zakin kabilar Yahuza a babi na goma, ya yi kira kamar “zaki,” kuma gurnaninsa ya haifar da tsawa bakwai waɗanda aka hatimce, kamar yadda aka yi da Daniyel babi na goma. Su sassa ne masu tafiya a layi ɗaya. Saboda wannan dalili, lokatai uku da suke a babi na goma sha biyu su ne kuma tsawa bakwai na Ru’ya ta Yohanna goma.

“Tsawarori bakwai” wata magana ce dabam kawai game da Almasihu a matsayin Alfa da Omega, domin babban ma’anar alamar “tsawarori bakwai” ita ce, tana wakiltar “tsararren jerin abubuwan da suka faru” daga shekara ta 1798 har zuwa 1844, wanda ake maimaitawa a cikin “abubuwan da za su faru nan gaba” waɗanda “za a bayyana su bisa ga jerinsu” a cikin tarihin mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu. Saboda haka “tsawarori bakwai” alama ce ta Alfa da Omega; wanda kuma shi ne farko da karshe; na fari kuma na karshe, tushe kuma Haikali; dutsen kusurwa kuma dutsen kan-gini—tsawarori bakwai.

Hasken lokuta uku na alama a cikin Daniyel goma sha biyu dole ne ya yi daidai da hasken tsawa bakwai, gama su ne layin annabci ɗaya tak. A cikin lokaci na farko, Almasihu yana daga

hannuwansa biyu zuwa sama, kamar yadda Yake yi da hannu daya a cikin Ru'ya ta Yohanna goma. A cikin Ru'ya ta Yohanna goma, hannunsa ya zama alamar karshen amfani da lokacin annabci, yana nuna sauyawa daga lokutan annabci zuwa kawai zamanan annabci. Wannan sauyawar babbar ka'idar annabci da 'yan Miller suka yi amfani da ita, an misalta ta ta wurin babban sauyawa daga zahiri zuwa ruhaniya a zamanin Almasihu.

An tashe manzo Bulus domin ya kafa babban ka'idar annabci da ke da alaƙa da layin annabci na zaɓaɓɓen al'umma. A farkon-farkon Isra'ila ta ruhaniya, an kafa wata babbar ka'idar annabci wadda ta sake ayyana ainihin alkawarin kansa. Daga wancan lokaci zuwa gaba, zama ɗan Ibrahim yana nufin zama ɗan Ibrahim ta wurin bangaskiya, ba ta jini ba. An kafa wannan ka'idar annabci da farko ta wurin alƙalamın Bulus, wanda a wannan fanni ya kasance abin koyi na Almasihu a Ru'ya ta Yohanna sura ta goma, yana sauyawa kuma yana kawo karshen amfani da lokaci a annabce a shekarar 1844.

An wakilta alkawarin da aka yi da 'yan Adam ta hanyar bakan gizo, kuma Akwatin Nuhu yana wakiltar wani zamani, kafin da kuma bayan ambaliyar ruwa, lokacin da ba a da wani zaɓaɓɓen jama'a da aka bayyana a fili. Kiran Ibrahim ya wakilta babban canji mai muhimmanci a dangantakar annabci ta Allah da 'yan Adam. Alkawarin da aka yi da Ibrahim ya wakilta babban sauyi a layin tarihin alkawari, kuma ta yin haka ya zama misali na babban sauyi daga zahiri zuwa na ruhaniya a kwanakin Bulus, da kuma daga amfani da lokaci zuwa rashin amfani da lokaci a shekarar 1844.

Sauyi na farko a alkawarin Allah da 'yan Adam shi ne Aljanna, kuma fitaccen canjin shi ne kuntatawa a kan itacen rai, haka kuma ya haifar da canjin sutura, daga hasken ruhaniya zuwa ainihin fatar ɗan rago. Babban sauyi na gaba a tarihin alkawari shi ne ambaliya, wadda Nuhu yake wakilta, kamar yadda Adamu ya yi a farkon babban sauyin alkawari. Sai kuma sauyin zuwa ga zaɓaɓɓen al'umma tare da Abram, wanda ya kai ga Musa, wanda ya gabatar da ka'idodin annabci cewa yini yana wakiltar shekara guda. Wannan ka'ida tana nan da inganci har zuwa 1844, lokacin da wani babban sauyin alkawari ya sake faruwa. A manyan zamani na tarihin alkawari kullum akwai babban sauyi a cikin wata ka'ida ta Kalmar annabcin Allah. Wannan sauyin a lokacin tarihin dubu ɗari da arba'in da huɗu shi ne cewa Alpha Omega ita ce Gaskiya. Alpha da omega ita ce ka'idar da ke nuna cewa a koyausha ana misalta karshe da farkonsa a cikin Kalmar Allah. A haɗe da wannan ka'ida ta alpha da omega, akwai tsarin ninki uku na kalmar Ibrananci "gaskiya."

Babban sauyin annabci a cikin tarihin ragowar ana wakilta shi kai tsaye a cikin kowane babban tarihin alkawari, haka nan ma a cikin sauran layukan gaskiya. "Makullin" da aka ɗora wa Eliyakim a cikin Ishaya 22:22 shi ne wannan makullin da aka bai wa Bitrus a Panium a cikin Matiyu sura ta goma sha shida. An bai wa cocin Filadelfiya wannan makullin, kuma William Miller ne aka bai wa makullin da ya ba shi damar danganta kansa da ka'idar rana ɗaya ga shekara ɗaya wadda Musa ya rubuta a cikin tarihin Musa, wanda ya kasance abin koyi na tarihin Millerites. Dangantawar Miller da annabcin Musa an wakilta ta ta wurin dangantawar Bulus da annabcin Abram. Kuma me ya sa Miller ba zai danganta da Musa ba, ganin cewa ceton Musa a cikin akwatin jirgi ya danganta da ceton Nuhu a cikin akwatin jirgi domin a ɗaure alkawaran biyu wuri guda. Sauye-sauyen aikace-aikacen annabci da suka fara a Adnin suna bayyana cewa wani babban bayyanar hasken

annabci ana gane shi a cikin tarihin mutanen alkawari na karshe—ɗari ɗaya da dubu arba'in da huɗu. Ina jayayya cewa babban sauyin annabci ana wakilta shi da tsawa bakwai, waɗanda suke da alaƙa kai tsaye da lokuta uku da ke cikin Daniyel sura ta goma sha biyu, kuma ana gane waɗannan ne kawai sa'ad da ake amfani da ƙa'idodin alfa da omega a kan aikace-aikacen layi bisa layi wanda yake tsaye a kan tsarin gaskiya na mataƙai uku.

A ayoyin da suka zo kai tsaye gabanin sanarwar cewa “lokaci ya ƙare,” Almasihu ya gabatar da tsawar nan bakwai, waɗanda, kamar yadda yake da gaskiyar da ke cikin Daniyel goma sha biyu—aka hatimce su. Mahallin mutumin nan da yake sanye da lilin yana ɗaga hannuwansa biyu a sura ta goma sha biyu shi ne buɗe hatimin littafin Daniyel, kuma mahallin Almasihu Zaki a Ru'ya ta Yohanna goma shi ne hatimce tsawar nan bakwai. Sister White ta daidaita hatimce tsawar nan bakwai da hatimce littafin Daniyel.

“Bayan waɗannan tsawa bakwai sun furta muryoyinsu, umurni ya zo wa Yahaya kamar yadda ya zo wa Daniyel game da ƙaramin littafin nan: ‘Ka rufe waɗancan abubuwan da tsawa bakwai suka furta.’ Waɗannan suna da alaƙa da abubuwan da za su faru a nan gaba, waɗanda za a bayyana su bisa tsarinsu.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, juzu'i na 7, 971.

An fayyace tsāwa bakwai ta wurin Wahayi sura ta goma da kuma Ruhun Annabci, har ma da tarihin Mileriyawa daga 1840 har zuwa 1844, abin da kuma aka maimaita a tarihin mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu. A cikin wannan nassi ɗaya an ce, “Haske na musamman da aka bai wa Yohanna wanda aka bayyana a cikin tsāwa bakwai, zayyana abubuwan da za su faru ne a ƙarƙashin saƙonnin mala'ika na fari da na biyu. Ba shi ne mafi alheri mutane su san waɗannan abubuwa ba, gama dole ne a gwada bangaskiyarsu. A cikin tsarin Allah za a yi shelar gaskiya masu matuƙar ban mamaki da kuma na ci gaba.” Mileriyawa ba su fahimci cewa za su fuskanci bakin ciki biyu ba, domin an tsara rashin fahimtarsu ne domin a gwada su. Mileriyawa ba su yi zaton akwai wata “gaskiya ta ci gaba” ba; wato, ba su yi tsammanin akwai wasu “manyen sauye-sauyen annabci” a cikin tarihin alkawari ba.

Ko da yake “ba shi ne mafi alheri ga” mutanen Millerite “su san waɗannan abubuwa ba,” dubu ɗari da arba'in da huɗu ana gwada su da wannan tarihin guda ɗaya, amma ba ta wajen yin kuskuren fahimtar tarihin cikin rashin sani ba, sai dai saboda rashin fahimtar tarihin da ake buƙatar ku sani. Gwaji ɗaya ne iri ɗaya, sai dai a juye. Yohanna a Ru'ya ta Yohanna sura ta goma, da farko-farko yana wakiltar dubu ɗari da arba'in da huɗu ne, kuma a mataki na biyu kawai, motsin Millerite na mala'ika na fari da na biyu. Ana gane wannan sa'ad da ka ga an sanar da Yohanna tun da wuri game da cin ƙaramin littafin cewa zai kasance mai daɗi sannan kuma mai ɗaci. Ba shi ne mafi alheri ga Millerites su san abin da wannan yake nufi ba, amma Yohanna yana wakiltar mutanen da suka sani tun da wuri abin da ya faru sa'ad da Millerites suka ci ƙaramin littafin.

Sai na tafi wurin mala'ikan, na ce masa, Ka ba ni ƙaramin littafin. Sai ya ce mini, Ka karɓa, ka cinye shi; zai sa cikinka ya yi ɗaci, amma a bakinka zai yi zaƙi kamar zuma. Sai na karɓi ƙaramin littafin daga hannun mala'ikan, na cinye shi; a bakina kuwa ya yi zaƙi kamar zuma; amma da na gama cinye shi, cikina ya yi ɗaci. Ru'ya ta Yohanna 10:9, 10.

An fada wa Yohanna tun da wuri game da kwarewar zaki-da-daci ta 1840 zuwa 1844, tarihin da aka wakilta a sura ta goma. Wannan kwarewa da aka wakilta sarai a ayoyi tara da goma, an kuma bayyana ta a fili a ayoyi biyu zuwa huɗu.

Kuma yana riƙe da wani ƙaramin littafi buɗe a hannunsa; sai ya sa ƙafarsa ta dama a kan teku, ƙafarsa ta hagu kuma a kan ƙasa, Sai ya yi kira da babbar murya, kamar yadda zaki yake ruri; kuma sa’ad da ya yi kiran, tsawa bakwai suka furta muryoyinsu. Kuma sa’ad da tsawar nan bakwai suka furta muryoyinsu, ina shirin rubutawa; sai na ji wata murya daga sama tana ce mini, Ka hatimce abubuwan da tsawar nan bakwai suka furta, kada kuma ka rubuta su.
Wahayin Yahaya 10:2–4.

“Tsawa bakwai” suna wakiltar “fayyacewar abubuwan da za su faru” waɗanda za su auku a ƙarƙashin mala’ika na fari da na biyu, kuma haka nan “abubuwan da za su faru a nan gaba waɗanda za a bayyana bisa tsarinsu.” “Tsawa bakwai” suna wakiltar gaskiyar cewa tarihin Milleriyawa yana maimaitu a cikin tarihin mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu, kuma gaskiyoyin da aka buɗe hatiminsu a lokacin ƙarshe tun daga 1798 zuwa gaba, suna wakiltar buɗewar hatimin gaskiya a kwanaki na ƙarshe na mutanen Allah. Yesu a cikin Ru’ya ta Yohanna sura ta goma, ya yi daidai da Yesu a cikin Daniyel sura ta goma sha biyu. A cikin duka nassosin biyu an bayyana hatimcewa da buɗewar hatimin gaskiyar gwaji a kwanaki na ƙarshe.

Wasu na iya yin gardama cewa Yesu ne yake magana a aya ta bakwai, amma cewa Jibra’ilu ne yake magana da Daniyel a ayoyi na goma sha ɗaya da goma sha biyu; amma kuma ana iya fahimtar cewa Yesu ne yake magana a duka waɗannan sassa uku. A kowane ɓangare na wannan batu, muryar Almasihu ce take magana ta bakin Daniyel, kuma lokuta uku na annabci da suke cikin sura ta goma sha biyu kalmomin Almasihu ne, kuma Shi ne yake gabatar da waɗannan lokuta uku a cikin tsarin gaskiya. An hatimce dukan lokutan ukun, abin da ya sa su zama alama guda ɗaya mai ninki uku.

Aya ta bakwai tana magana ne game da kammala abubuwan al’ajabi, tana bayyana aikin ƙarshe na Kristi a Wuri Mafi Tsarki yayin da yake shafe zunuban mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu, kuma yana hatimce su. Aya ta farko tana bayyana “abubuwan al’ajabi,” kuma ta ƙarshe cikin ayoyi ukun ita ma tana bayyana “abubuwan al’ajabi” a matsayin waɗanda aka albarkace su domin sun jira kuma suka fuskanci ɓacin rai na farko. Lokacin da yake a tsakiya yana bayyana tawaye na ’yan Adam a lokacin rikicin dokar Lahadi, yana kuma bayyana lokacin da yake kaiwa ga dokar Lahadi a matsayin lokacin shiri domin mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu. Dukan ayoyin suna bayyana kai tsaye “abin da zai faru” da mutanen Daniyel “a kwanaki na ƙarshe.” Dukan ayoyi ukun suna magana game da jigon tsarkakewar mutum dubu ɗari da arba’in da huɗu. Lokaci na farko ya yi daidai da lokaci na uku, kuma lokaci na tsakiya yana wakiltar tawayen dukan duniya yayin da suke tafiya zuwa Armageddon.

Idan waɗannan zamani uku su ma su ne tsawa bakwai, to dole ne ayoyi ukun su bayyana “abubuwan da za su faru nan gaba, waɗanda za a [bayyana] bisa ga jerinsu,” kuma waɗannan “abubuwan da za su faru nan gaba” za su yi daidai da “tsararren bayanin abubuwan da suka faru a ƙarƙashin mala’ika na fari da na biyu” daga 1840 zuwa 1844. Akwai gaskiya da dama waɗanda

wannan motsi ya karɓa waɗanda a fili suka bambanta da fahimtar majagaba, duk da haka dukan waɗannan gaskiyoyin sun yi daidai da fahimtar majagaba. An sami babban sauyin annabci daga Milleriyawa har zuwa yanzu. Ka'idar rana ɗaya a madadin shekara ɗaya ita ce misali na gargajiya, amma akwai wasu kuma. Misalin babban sauyin annabci yana wakiltuwa ne dangane da tsawa bakwai.

Bayan an gaya wa Yohanna a aya ta karshe ta sura ta goma cewa dole ne ya sāke yin annabci, ta haka ana jaddada cewa tarihin sura ta goma ya wakilci duka motsin Millerites da kuma mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu, sai aka ba shi sanda domin ya auna haikali, amma aka ce masa ya bar farfajiyar waje.

Aka ba ni wani sanda mai kama da gora; mala'ikan kuma ya tsaya, yana cewa, Tashi, ka auna haikalin Allah, da bagaden, da waɗanda suke yin sujada a cikinsa. Amma harabar da take a wajen haikalin ka bar ta, kada ka auna ta; gama an ba ta ga al'ummai: kuma za su tattake birni mai tsarki har wata arba'in da biyu. Ru'ya ta Yohanna 11:1, 2.

Sa'ad da ake auna haikalin a bayan 1844, an gaya wa Yohanna ya bar Al'ummai waɗanda aka wakilta a matsayin farfajiya. Wannan misali a 1844 yana nuna cewa Allah a lokacin ne ya zaɓi sabuwar amaryar alkawari, kuma daga nan aka yi bambanci tsakanin amaryarsa da farfajiyar. 'Yar'uwa White ta bayyana sarai cewa farfajiyar tana wakiltar Al'ummai, haikalin kuwa mutanen Allah ne da Ya zaɓa; kawai ku karanta surar nan, The Outer Court, a cikin Desire of Ages.

Yahaya yana bayyana Millerites, waɗanda a shekara ta 1844 suka zama zaɓaɓɓen mutanen Allah. An kafa bambanci tsakanin Millerites, waɗanda a lokacin nan suka ɗaɗɗana saƙon mai zaƙi da ɗaci, da kuma sauran duniya da ke ikirarin Kiristanci, waɗanda aka wakilta a matsayin Al'ummai.

An aza harsashin daga 1840 har zuwa babban baƙin cikin farko, kuma an kammala haikalin a lokacin shelar Kiran Tsakar Dare. Sa'an nan kuma babban baƙin ciki ya zo, aka kuma gaya wa Yohanna ya tashi ya auna, amma ya bar Al'ummai. Yohanna yana kwatanta buɗewar shari'a, kuma saboda wannan dalili wahayi yana amfani da aunawar Yohanna a cikin ayoyin a matsayin alamar shari'ar bincike. Abin da muka riga muka gabatar game da Yohanna a matsayin alamar aunawa ya yi daidai da fahimtar Adventist ta al'ada, amma a cikin wannan motsi, an sami babban sauyi a fahimtar alamar.

Da yake cikin jituwa da fahimtar Milleriyawa, muka zo muka gane cewa a cikin tarihin Milleriyawa kamar yadda Yohanna ya wakilta a sura ta goma, akwai kuma annabcin wani motsi makamanci wanda zai zama mutum dubu ɗari da arba'in da huɗu. Muka fahimci cewa idan ka ɗauki ma'aunan tarihin Milleriyawa, ka bar lokacin Al'ummai a gefe, za ka iya ganin ainihin haikalin da Yohanna yake aunawa.

Mun zo ga ganin annabcin lokaci guda ɗaya na shekaru 2520 yana ƙarewa a 1798, ɗayan kuma a 1844, ta haka yana bayyanar da wani tazara na shekaru arba'in da shida da Almasihu ya gina haikalin Millerite. Yohanna ya bayyana farfajiyar haikalin a matsayin al'ummai, kuma akwai wani annabcin "lokutan al'ummai."

Kuma za su fāḍi ta bakin takobi, kuma za a kai su bauta cikin dukan al'ummai; kuma Alkudus za ta kasance ana tattake ta da kafafun Al'ummai, har sai zamanan Al'ummai sun cika. Luka 21:24.

“Lokutan” al'ummai kalma ce ta jam'i, kuma suna wakiltar zamanai biyu da aka tattake duka Isra'ila ta zahiri da ta ruhaniya. Na karshen waɗannan tattake-tattaken biyu—na arna da ya biyo bayan na papanci—ya kare a 1798. Duk da abin da za a iya da'awa, “lokutan al'ummai” sun kare a 1798, tare da zuwan mala'ika na fari. Dole ne Yahaya ya fara aunawa a 1798, ba wani lokaci kafin haka ba. An sanya shi a cikin tarihin 1844, saboda haka barin lokacin da ya kare a 1798, shi ne barin farfajiyar waje, kuma da yin haka kana bayyana shekaru arba'in da shida da aka gina haikalin Millerite ta wurin Manzon Alkawari. Gaskiya masu alaƙa da yawa suna samuwa daga wannan amfani, amma ina amfani da wannan ne kawai a matsayin misali na haske wanda ya bambanta da fahimtar majagaba, amma haske ne da ba ya saɓa wa ainihin gaskiyoyin farko, sai dai kawai ba ya kara amfani da lokaci.

An san wannan takamaiman gaskiya tun kafin 9/11, amma a haƙiƙa an tabbatar da ita sosai ne bayan 9/11. Gaskiyar da ta shafi Yahaya yana auna haikali ba za a iya raba ta da bakwai tsawa ba, domin wannan shi ne ainihin nassi ɗaya. Akwai wata gaskiya game da aikace-aikacen bakwai tsawa wadda aka hatimce har zuwa lokacin da “abubuwan al'ajabi” na Danieli sura ta goma sha biyu suka cika. Aikace-aikacen “bakwai tsawa” da aka buɗe bayan Yuli 2023 ya yi daidaito sarai, ko kuwa in ce yana cika ma'anar ayoyi uku na Danieli goma sha biyu ta hanya mai zurfi.

'Yar'uwa White ta yi amfani da kalmar cika, ba kalmar yabo ba, domin bayyana dangantakar littattafan Daniyel da Ru'ya ta Yohanna. Cika, wadda ke nufin “kaiwa ga kammala,” shi ne abin da waɗannan littattafai biyu na annabci suke yi wa juna. Tsawagi bakwai, sa'ad da aka buɗe hatiminsu a Daniyel sura ta goma sha biyu bayan Yuli 2023, suna kai saƙon da yake a ciki ga kammalarsa. Abin da yake buɗe tsawagi bakwai shi ne ƙa'idar alpha da omega tare da tsarin gaskiya.

“Lokutan” al'ummai sun cika a shekara ta 1798, kuma suna wakiltar zamani biyu na shekaru 1260 lokacin da arna farko, sa'an nan kuma papanci, suka tattake Wuri Mai Tsarki da runduna. Sa'ad da ake auna haikalin, ya kamata mu bar filin waje, kuma filin waje ya kai har zuwa 1798, amma bayan 1844, lokaci ba ya kara kasancewa. A yau, shekaru 1260 kawai suna wakiltar wani zamani da ke bayyana bambanci tsakanin haikalin da filin waje. Saboda wannan dalili, daga 18 ga Yuli, 2020 har zuwa Yuli na 2023 an cika tattakawar. Auna haikalin a yau, tare da bakwai tsawa waɗanda suke wakiltar bayyana jerin al'amuran da suka faru ƙarƙashin saƙonnin mala'ika na farko da na biyu, shi ne aikin da aka ɗora wa Yohanna. “Babban aikinmu” shi ne mu “haɗa” saƙonnin mala'iku uku, ta haka muna gano wani aikin annabci da ba a taɓa yi ba a tarihin alƙawari da ya gabata, kuma ko yanzu ma da wuya sosai a yi shi. Sa'ad da muka bar filin waje wanda yake wakiltar lokutan al'ummai, muna barin shekaru 1260 na tsanantawar papanci waɗanda suka kare a lokacin ƙarshe a 1798.

Haikalin da aka gina cikin shekaru arba'in da shida a tarihin Millerite yana nuna wani haikali da ake ginawa tun daga Yulin 2023 har zuwa ɗan kafin dokar Lahadi. Wannan tarihin shi ne lokacin

tsāwa bakwai, “abubuwan da za su faru nan gaba,” waɗanda “za a”, ba wai watakila za a ba, “bayyana su a cikin jerinsu.”

Sa’ad da muka haɗa tarihin mala’ika na fari da na na biyu, za mu ga cewa tarihin yana farawa da baƙin ciki na alpha kuma yana ƙarewa da baƙin ciki na omega. Sa’ad da muka daidaita alamomin annabci a tarihin mala’ika na fari daga 1840 har zuwa 19 ga Afrilu, 1844, da alamomin mala’ika na biyu wanda ya iso a wancan lokaci ya kuma ci gaba har zuwa zuwan na uku a 22 ga Oktoba, 1844—muna da lokuta biyu da duka biyun suke farawa kuma suke ƙarewa da zuwan mala’ika. Tarihin daga na fari zuwa na biyu yana kwatanta tarihin daga na biyu zuwa na uku.

Ana samun shaidar annabci cewa wannan ingantacciyar amfani ce a cikin alpha da omega na wannan amfani. Layuka guda biyu masu tafiya a layi ɗaya da aka yi amfani da su tare, kuma farkon da ƙarshen duka layukan biyu, suna nuna isowar wani mala’ika. Sa’an nan idan aka haɗa su layi bisa layi tare su zama layi ɗaya, farkon yana nuna babban baƙin ciki na farko, kuma ƙarshen yana nuna babban baƙin ciki mai girma. Ana kuma samun wata ƙarin hujja a cikin ƙa’idodin alpha da omega, waɗanda suke nuna cewa ƙarshen ya fi farkon girma. Wani baƙin ciki na alpha da ya ƙare da babban baƙin ciki mai girma na omega yana nuna ƙanƙantar da girman ɓangarorin alpha da omega.

Sa’ad da muka fara daga 19 ga Afrilu, 1844, (zuwan mala’ika na biyu wanda yake kaiwa ga zuwan na uku a 22 ga Oktoba, 1844); sa’an nan kuma mu fara layi na biyu a 11 ga Agusta, 1840, wanda ya ƙare a 19 ga Afrilu, 1844, sai mu ga cewa babban baƙin cikin 19 ga Afrilu, 1844 shi ne duka alpha da omega na layin annabci wanda ake samarwa ta wurin haɗa layin annabcin mala’ika na farko da na biyu.

A ƙarshen wannan lokaci, kana da mala’ika na uku yana zuwa tare da mala’ika na biyu, ta haka yana nuna 9/11 a alama, da kuma muryoyi biyu na mala’ika mai ƙarfi na Ru’ya ta Yohanna sura ta goma sha takwas. Waɗannan muryoyi biyu su ne saƙonnin mala’ika na biyu da na uku, kuma waɗannan mala’iku biyu sun taɓa juna a ranar 22 ga Oktoba, 1844, kuma suna sāke haɗuwa sa’ad da aka kawo tarihohi biyun tare bisa layi bisa layi. Sa’ad da aka kawo su tare ta wannan hanya, suna wakiltar tarihin daga baƙin cikin farko har zuwa babban baƙin ciki, kuma alamar hanya da ke tsakiyar wannan tarihin a zamanin Milleriyawa ita ce taron sansani na Exeter inda aka bayyana rukunai biyu na masu sujada, waɗanda suke wakiltar tawaye na budurwai marasa hikima a cikin misalin, suna kuma bayyana alamar hanyar tsakiya a matsayin tawaye.

Tsawararraki bakwai suna wakiltar tarihin saƙonnin mala’ika na fari da na biyu a haɗe, layi bisa layi, wanda daga nan yake bayyana wani tarihi daga baƙin cikin farko har zuwa babban baƙin ciki a cikin tarihin dubu ɗari da arba’in da huɗu. Fahimtar abin da wannan tarihi yake wakilta ta annabci tana daidaita daidai da saƙon da aka wakilta a Daniyel sha biyu a matsayin abin da aka hatimce har zuwa lokacin ƙarshe.

Za mu ci gaba da wannan bincike a talifi na gaba, amma zan bar ɓangaren wahayi na ƙarshe na Daniyel wanda yake magana ne kaɗai game da misalin da Daniyel ya bayar na mutanen Allah a kwanaki na ƙarshe. Ka lura, a cikin mahallin ƙa’idar ambaton farko, cewa a aya ta ɗaya Daniyel yana cikin rukunin waɗanda suka fahimci wahayin. Abu na farko da aka ambata a cikin wahayin

shi ne misalin Daniyel a matsayin masu hikima waɗanda suke fahimta, kuma ayoyi tara na ƙarshe dukkansu suna magana ne game da masu hikima waɗanda suke fahimta a rana ta ashirin da biyu.

A shekara ta uku ta mulkin Sairus, sarkin Farisa, aka bayyana wa Daniyel wani al'amari, wanda ake kira Belteshazzar; al'amarin kuwa gaskiya ne, amma lokacin da aka ƙayyade yana da tsawo. Kuma ya fahimci al'amarin, ya kuma sami fahimtar wahayin.

A waɗannan kwanaki ni, Daniyel, ina cikin baƙin ciki har tsawon cikakkun makonni uku. Ban ci abinci mai daɗi ba, nama ko ruwan inabi kuma bai shiga bakina ba, ban kuma shafa wa kaina mai ko kaɗan ba, sai da cikakkun makonni uku suka cika. A ranar ashirin da huɗu ta wata na fari kuwa, ina a gefen babban kogin nan, wanda ake kira Hiddekel; sai na ɗaga idona, na duba, ga shi kuma,

wani mutum sanye da lilin, wanda kugunsa a ɗaure yake da zinar nan mai kyau ta Uphaz: Jikinsa kuma kamar dutsen beryl yake, fuskarsa kuwa kamar hasken walƙiya, idanunsa kuma kamar fitilun wuta, hannuwansa da ƙafafunsa kuma kamar tagulla mai goge a launi, muryar maganarsa kuma kamar muryar taro mai yawa.

Ni kaɗai ne ni Daniyel na ga wahayin: gama mutanen da suke tare da ni ba su ga wahayin ba; amma wata babbar rawa ta kama su, har suka gudu suka buya. Saboda haka aka bar ni ni kaɗai, na ga wannan babban wahayi, kuma babu wani ƙarfi da ya rage a cikina: gama kyawuna ya juya a cikina ya zama rubewa, kuma ban riƙe wani ƙarfi ba.

Duk da haka na ji muryar kalmominsa; kuma sa'ad da na ji muryar kalmominsa, sai wani barci mai zurfi ya fado mini alhali ina a kan fuskata, fuskata kuma tana ga ƙasa. Sai ga shi, wata hannu ta taɓa ni, wadda ta ɗaga ni bisa gwiwoyina da bisa tafiɓ hannuwana. Sai ya ce mini,

Ya Daniyel, mutum ƙaunatacce ƙwarai, ka fahimci kalmomin da nake faɗa maka, ka kuma tsaya daidai: gama zuwa gare ka ne yanzu aka aiko ni.

Sa'ad da ya faɗa mini wannan magana, na tsaya ina rawar jiki. Sa'an nan ya ce mini,

Kada ka ji tsoro, Daniyel, gama tun daga ranar farko da ka sa zuciyarka ga fahimta, kuma ka ƙaskantar da kanka a gaban Allahnka, an ji maganganunka, kuma na zo ne saboda maganganunka. Amma shugaban mulkin Farisa ya yi tsayayya da ni har kwana ashirin da ɗaya; amma ga shi, Mika'ilu, ɗaya daga cikin manyan shugabanni, ya zo domin ya taimake ni; kuma na tsaya can tare da sarakunan Farisa.

Yanzu na zo ne domin in sa ka fahimci abin da zai sami mutanenka a kwanaki na ƙarshe: gama hangen nesa har yanzu na kwanaki da yawa ne.

Sa'ad da ya faɗa mini irin waɗannan kalmomi, sai na karkatar da fuskata zuwa ƙasa, na zama marar magana. Sai ga wani mai kama da siffar 'ya'yan mutane ya taɓa leɓunana; sa'an nan na buɗe bakina, na yi magana, na ce wa wanda yake tsaye a gabana,

Ya ubangijina, ta wurin wahayin nan baƙin cikina ya komo a kaina, kuma ban riƙe wani ƙarfi ba. Gama ta yaya bawan wannan ubangijina zai yi magana da wannan ubangijina?

gama ni kuwa, nan take karfi bai kara kasancewa a cikina ba, haka kuma babu numfashi da ya rage a cikina. Sai kuma wani mai kama da surar mutum ya sāke zuwa ya taba ni, ya karfafa ni, Kuma ya ce,

Ya kai mutum kaunatacce kwarai, kada ka ji tsoro: salama ta tabbata a gare ka, ka yi karfi, i, ka yi karfi. Sa'ad da ya yi mini magana kuwa, sai na sami karfi, na ce, Bari ubangijina ya yi magana; gama ka karfafa ni. ...

Amma kai, ya Daniyel, ka rufe kalmomin, ka kuma hatimce littafin, har zuwa lokacin karshe: mutane da yawa za su yi ta kai da komowa, ilimi kuma zai karu.

Sa'an nan ni Daniyel na duba, sai ga waɗānsu biyu kuma a tsaye, dāya a wannan gefen gābar kogin, dāyan kuma a wancan gefen gābar kogin. Sai wani ya ce wa mutumin da yake sanye da lilin, wanda yake bisa ruwan kogin, Har yausha ne zai kai ga karshen waɗānnan abubuwan banmamaki?

Sai na ji mutumin nan da yake sanye da lilin, wanda yake bisa ruwan kogin, sa'ad da ya daga hannunsa na dama da hannunsa na hagu zuwa sama, ya kuma rantse da Wanda yake raye har abada cewa zai kasance na dān lokaci, da lokuta, da rabin lokaci; kuma sa'ad da ya gama watsar da ikon tsarkakan mutanen, dukan waɗānnan abubuwa za su cika.

Na kuwa ji, amma ban fahimta ba; sai na ce, Ya Ubangijina, mene ne zai zama karshen waɗānnan abubuwa?

Sai ya ce, Ka tafi, Daniyel: gama an rufe kalmomin, an kuma hatimce su har zuwa karshen zamani. Mutane da yawa za a tsarkake su, a mai da su farare, a kuma gwada su; amma mugaye za su aikata mugunta: kuma ba dāya daga cikin mugaye da zai fahimta; amma masu hikima za su fahimta.

Kuma tun daga lokacin da za a kawar da hadayar yau da kullum, a kuma kafa abin fyama mai kawo kufai, za a yi kwana dubu dāya da dāri biyu da casa'in.

Albarka ta tabbata ga wanda ya yi hakuri ya kuma kai ga kwanaki dubu dāya da dāri uku da talatin da biyar.

Amma ka tafi hanyarka har zuwa karshe ya zo: gama za ka huta, kuma za ka tsaya cikin rabonka a karshen kwanaki. Daniyel 10:1–18; 12:4–13.